

Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Škvorec, okres Praha - východ

Tyršova 130, 250 83 Škvorec

Identifikátor školy: 600 052 231

Termín konání inspekce: 2. – 4. červen 2004

Čj.:	c2-1077/04-2050
Signatura:	oc5cx134

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, ke sledovaným předmětům český jazyk, matematika, fyzika, přírodověda, přírodopis a chemie a ke dni inspekce,
- materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, ke sledovaným předmětům český jazyk, matematika, fyzika, přírodověda, přírodopis a chemie a ke dni inspekce,
- průběhu vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, matematika, fyzika, přírodověda, přírodopis a chemie vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Škvorec, okres Praha – východ, sdružuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu. Inspekce se týkala pouze základní školy.

Základní škola je úplnou školou s devíti třídami. Aktuálně ji navštěvuje 139 žáků (k 30. září 2003 byl zapsán 141 žák). Škole byla pro letošní školní rok udělena výjimka MŠMT z počtu žáků. Ani výhled do dalšího školního roku není, vzhledem k počtu žáků, kteří jsou do školy pro příští rok prozatím zapsáni, příznivý. Do 3., 4. a 5. ročníku dochází šest žáků, kterým byla příslušným odborným pracovištěm diagnostikována závažnější forma specifické vývojové poruchy učení. Teprve od 1. ledna 2004 byli tito žáci do školy integrováni a byly pro ně získány další finanční prostředky na nadstandardní péči. Ve škole se učí také dva žáci – cizinci.

Základní škola působí ve dvou školních budovách, jedna je ve Škvorci, druhá v Třebohosticích. Vzdálenost obou pracovišť po silnici je asi 2 km. Spojení je autobusové, žáci I. – IV. třídy však také přecházejí v doprovodu učitelek mezi oběma školními budovami a do školní jídelny, která je také ve Škvorci, pěšky po ní cestou.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM A KE SLEDOVANÝM PŘEDMĚTŮM

Ředitel získal vysokoškolské vzdělání zaměřené na přípravu učitelů matematiky a tělesné výchovy k výuce ve třídách 2. stupně základní školy. Má 39 let pedagogické praxe.

Výchovná poradkyně je učitelkou předmětů matematika a výtvarné výchova ve třídách 2. stupně základní školy a absolvovala kvalifikační studium oboru výchovné poradenství. Má 22 let pedagogické praxe.

Výuku českého jazyka a matematiky ve třídách 1. stupně zajišťuje celkem šest učitelů. Pouze ve II. třídě splňuje učitelka předepsané podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Dalších pět učitelů získalo vysokoškolské vzdělání zaměřené na přípravu učitelů k výuce všeobecně vzdělávacích předmětů ve třídách 2. stupně základní školy, ale neabsolvovali vzdělání zaměřené na přípravu učitelů k výuce v 1. – 5. ročníku základní školy, ani vzdělání s tímto vzděláním rovnocenné. Všechny třídy 2. stupně vyučují český jazyk a matematiku odborně i pedagogicky způsobilí učitelé. Fyziku v VI. až IX. třídě vyučuje učitel, který získal

vysokoškolské vzdělání zaměřené na přípravu učitelů k výuce chemie a základy zemědělské výroby ve třídách 2. stupně základní školy. Stejný učitel vyučuje kvalifikovaně chemii v VIII. a IX. třídě a chemická praktika v VII. třídě. Přírodovědu na 1. stupni vyučují dvě učitelky. Jedna z nich je kvalifikovanou učitelkou přírodopisu a základů zemědělské výroby ve třídách 2. stupně základní školy, druhá získala vysokoškolské neučitelské vzdělání a podmínky odborné a pedagogické způsobilosti nespĺňuje. Učitelka přírodopisu v VI. až IX. třídě splňuje podmínky pedagogické a odborné způsobilosti.

Z hlediska naplnění předepsaných podmínek odborné a pedagogické způsobilosti je personální zajištění výuky ve třídách 1. stupně jen vyhovující. Výuka ve třídách 2. stupně je personálně zajištěna velmi dobře.

Organizační řád školy vymezuje pracovní vztahy a umožňuje její účinné řízení. Pracovní náplně zaměstnanců jsou v souladu s pracovním zařazením, jsou v nich adresně delegovány kompetence na jednotlivé pracovníky, včetně pracovníků odloučeného pracoviště. Vnitřní dokumenty (vnitřní řád školy, provozní řád, režim školy) upravují provoz školy a výchovně-vzdělávací proces, obsahují základní pokyny směřující k plynulému chodu celého zařízení. Ředitel školy spolu se zástupkyní řídí a kontroluje oblast vzdělávání a výchovy a oba zodpovídají za úsek finančně-ekonomický. Zástupkyně je statutárním zástupcem ředitele školy. Za činnost jednotlivých úseků zodpovídají zaměstnanci určení ředitelem.

Přenos informací mezi pracovníky školy se realizuje standardními prostředky (nástěnky, vývěsky ve sborovně, provozní porady a pedagogická rada). Pozitivně působí denní osobní kontakt vedení školy s jednotlivými pedagogy.

Pedagogická rada, metodické sdružení a předmětové komise tvoří poradní orgány ředitele školy, pracují podle celoročních plánů. Celkový přínos metodických orgánů pro účelnost a modernizaci vyučovacího procesu je prozatím málo výrazný, chybí účinná kontrola a spolupráce ze strany vedení školy.

Charakter pedagogického vedení je daný složením pedagogického sboru. Pedagogický kolektiv je malý, dobrou roli plní sborovna, kde dochází k výměně zkušeností a názorů. Ředitel se cíleně snaží vytvořit klidnou atmosféru, upřednostňuje pozitivní hodnocení. Podle inspekčních zjištění jsou některé nedostatky ve vedení pedagogických pracovníků k činnostním formám a metodám učení. Řízení provozních pracovníků je funkční a zajišťuje každodenní provoz všech součástí školy.

Počtem dostatečná je v letošním školním roce vykonávaná hospitační činnost ze strany vedení, podle plánu více zaměřená na výuku na 1. stupni. Výsledky hospitací projednává vedení školy s kontrolovaným pracovníkem, v případě zjištěných nedostatků jsou přijímána opatření k nápravě. Zobecněné poznatky z kontrolní a hospitační činnosti zařízení jsou rozebírány na pedagogické radě.

Podle plánu, obsahové skladby akcí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a finančních prostředků podporuje ředitel odborný a pedagogický růst učitelů účastí na dalším vzdělávání, zohledňuje samostudium a vzájemnou spolupráci pedagogů.

Hodnocení zaměstnanců se na škole řídí stanovenými pravidly. Využíváno je ocenění morální i finanční. Ředitel školy má vypracována kritéria pro přidělování osobních příplatků a mimořádných odměn. S učiteli je jejich hodnocení projednáváno, dostávají příležitost vyslovit i své sebehodnocení při hospitačních rozbořech, popř. písemnou formou.

Personální podmínky školy byly hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM A KE SLEDOVANÝM PŘEDMĚTŮM

Hlavní školní budova z roku 1892 je umístěna v centru obce Škvorec. Budova prošla v posledních letech částečnou rekonstrukcí. Budova v Třebohosticích pochází z roku 1908, i tady v posledních čtyřech letech probíhaly různé rozsáhlejší investiční akce, které zlepšily její vzhled i funkčnost.

V Třebohosticích jsou tři třídy 1. stupně (II., III. a IV.). Výuka sledovaných předmětů probíhala ve třech učebnách, dvě z nich jsou velmi pěkné a dostatečně prostorné, jedna je malá, pro omezený počet žáků. Prostředí tříd působilo esteticky i didakticky vyváženě a podnětně. Další dvě místnosti slouží jako kabinety. Budova má prostorné chodby, které mohou sloužit k relaxaci dětí o přestávkách. Jsou vkusně vyzdobené výtvarnými pracemi žáků. V kabinetech jsou k dispozici starší učební pomůcky, které byly převážně získány ještě z centrálně řízených dodávek před rokem 1989. Novější jsou některé nástěnné transparentní pomůcky, které byly umístěny ve třídách (český jazyk, matematika). V této části školy není k dispozici žádná didaktická technika.

První a pátý ročník a třídy 2. stupně jsou trvale umístěny do budovy ve Škvorci. Tady je k dispozici celkem osm učeben. Výuka českého jazyka, matematiky, fyziky a přírodopisu probíhala zpravidla v kmenových třídách. Chemie má svou odbornou pracovnu. Prostředí užívaných tříd bylo rozdílné, jen některé učebny byly příjemně upravené a didakticky podnětné.

Počítačová pracovna byla vybavena v rámci projektu *Internet do škol* sedmi počítači. Vybavení školy didaktickými programy pro sledované předměty je průměrné.

Dvě místnosti ve škole slouží jako kabinety chemie a fyziky. Kabinet chemie má standardní materiální zázemí. Kabinet fyziky je vybaven podprůměrně. Pomůcky pro výuku ostatních sledovaných předmětů jsou umístěny zpravidla ve skříních ve třídách. V inventáři matematiky je množství nefunkčních pomůcek. Ve škole je zřízena žakovská knihovna s dostatečným množstvím odborné literatury i beletrie. K výuce mohou učitelé používat několik magnetofonů, zpětné projektorů a videa. Do některých učeben byla didaktická technika umístěna trvale, do jiných ji musejí učitelé přenášet.

Žáci byli ve všech sledovaných předmětech vybaveni vhodnými učebnicemi, užívány jsou ucelené autorské řady. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami má škola potřebné učebnice a pomůcky. Chybí některé informativní materiály (např. dostatečný počet *Matematických, fyzikálních a chemických tabulek pro základní školu*, který by umožnil jejich běžné užívání od šestého ročníku).

Využití a stav používané didaktické techniky a pomůcek kontroluje vedení školy při hospitační činnosti. S výjimkou bezplatného pronájmů tříd pro činnost některých zájmových útvarů pro děti, širší veřejnost materiálně-technické zázemí školy nevyužívá.

Materiálně-technické zajištění služeb výchovného poradenství je průměrné. Poradkyně nemá k dispozici pro svou činnost a pro jednání se zákonnými zástupci žáků žádnou vymezenou místnost. K jednání využívá prostory knihovny, kde se alespoň částečně dá zajistit intimita prostředí. Pro informační činnost má ve škole vyhrazenou jednu z nástěnek na chodbě.

Inovace materiálně-technických podmínek je projednávána v příslušných metodických orgánech školy a stává se součástí plánovacích dokumentů ředitele.

Materiálně-technické podmínky pro výuku sledovaných předmětů byly dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE SLEDOVANÝCH PŘEDMĚTECH, VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ ZJIŠŤOVANÉ ŠKOLOU

Vzdělávací programy

Ve škole se vyučuje podle vzdělávacího programu *Základní škola*, jehož učební dokumenty byly schváleny MŠMT.

Vlastní realizace má některé zvláštnosti, které se vymykají běžným zvyklostem, ale také některé nedostatky, které jsou s tímto programem v rozporu. Zvláštností je zřízení volitelného předmětu *chemická praktika* v sedmém ročníku, zatímco výuka předmětu *chemie* je zahájena až v ročníku osmém. Učební plán je však v předepsaných aspektech splněn ve všech ročnících. Hodiny, které byly v září 2003 doplněny do osmého a devátého ročníku, posílily výuku volitelných předmětů, byly tedy využity v souladu s doporučením příslušného metodického pokynu. Základní učební plán je doplněn čtyřmi volitelnými předměty (*chemická praktika, zeměpisný seminář, technické kreslení, informatika*), dvěma nepovinnými předměty (*pohybové hry a sportovní hry*) a několika zájmovými kroužky (1. stupeň – *taneční, výtvarný, fotografický, anglického jazyka, počítačový*, 2. stupeň - *výtvarný, uměleckých řemesel, počítačový, stolního tenisu, aerobiku*). Pro žáky se specifickou poruchou učení, kteří byli do školy integrováni, jsou zpracovány dobré individuální vzdělávací plány. Učebnímu plánu odpovídá rozvrh hodin žáků i úvazky učitelů. Závažným nedostatkem je nedodržování učebních osnov, které bylo zjištěno ve školním roce 2002/2003 i v aktuálním školním roce v předmětech *český jazyk a matematika*. V předmětu *český jazyk* ve školním roce 2002/2003 bylo nad rámec učebních osnov v VIII. třídě vyučováno učivo *slovesné třídy a vzory a nepravidelná slovesa*, ve školním roce 2003/2004 v VIII. třídě vyučováno učivo *slovesné třídy a vzory*. Škola nedoložila, že ve školním roce 2002/2003 bylo v I. třídě probráno učivo *matematiky* z kapitoly *Orientace v prostoru*, v II. třídě učivo z kapitoly *Orientace v čase*, ve III. třídě kapitola *Rovinné obrazce – obvod*, ve IV. třídě kapitola *Síť kvádrů a krychle*, v V. třídě kapitola *Tabulky, grafy, diagramy*. Nad rámec osnov II. třídy byly probrány *násobilky 6, 7, 8, 9*, ve III. třídě byla probrána témata *souměrnost a kružnice a kruh, konstrukce trojúhelníka*. V V. třídě byla probrána témata *rovnice a nerovnice, porovnávání a krácení zlomků a jednotky objemu*. Vyjmenované učivo patří do ročníků vyšších. Realizovaná **výuka proto nebyla v souladu s učebními dokumenty vzdělávacího programu a kontrola naplňování učebních osnov je neúčinná.**

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy vůči žákům je upravena třemi základními interními předpisy - rozvrhem hodin, *Vnitřním řádem školy* a *Školním řádem ZŠ Škvorec*.

Rozvrh hodin neurčuje pouze zařazení jednotlivých předmětů do vyučovacích hodin, ale také stanoví, kde výuka probíhá. Žáci druhého až čtvrtého ročníku se - v závislosti na úvazcích a rozvrhu svých třídních učitelů - střídavě učí v obou školních budovách. Někdy se jedná o celý školní den, jindy jen jeho část. Ti, kteří se právě učí v Třebohosticích, musejí dojíždět či pěšky docházet do školní jídelny do Škvorce. Tato organizace je sice podle vyjádření školy místní tradicí, ale řešení není vzhledem k žákům (ale ani pro učitele) optimální. *Vnitřní řád školy* a *Školní řád ZŠ Škvorec* jsou dva oddělené dokumenty, které teprve dohromady tvoří celistvý vnitřní předpis, který upravuje život žáků ve škole. Ten sice obsahuje všechna předepsaná ustanovení, ale jeho zpracování má některé nedostatky. Např. velmi obecně jsou v nich formulována ustanovení o zacházení s majetkem školy, žákům nesrozumitelně jsou formulována jejich práva. Nepostihuje zcela nezvyklou organizaci výuky ve dvou školních budovách, ustanovení jsou mnohdy formální. Oba dokumenty byly schváleny pedagogickou radou 3. září 2003.

Základem informačního systému vůči žákům a jejich rodičům jsou žákovské knížky, do kterých učitelé zapisují klasifikaci z různých zkoušek, ale také hodnocení chování žáků. Výrazně převládá negativní hodnocení, poznámky některých vyučujících postrádají hlubší smysl a výchovné problémy pouze opakovaně konstatují, ale neřeší. Jen velmi málo se hodnotí či klasifikují předměty s převahou výchovného působení. Poměrně málo známek však mají žáci i v předmětech *český jazyk a matematika*. I přes některé nedostatky **je organizace výchovně-vzdělávacího procesu funkční**.

Služby výchovného poradenství zajišťuje kvalifikovaná výchovná poradkyně (dále jen VP). Je hlavním garantem spolupráce školy s rodičovskou veřejností. V oblasti profesionální orientace žáků organizuje schůzky s rodiči a žáky, spolupracuje s *Poradenským střediskem pro volbu povolání* při Úřadu práce v Praze - východ a s tímto pracovištěm zprostředkovává kontakt také žákům. Pro veřejnost nejsou stanoveny pravidelné konzultační hodiny, rodiče byli seznámeni s možností sjednat si telefonicky osobní jednání v čase, který jim vyhovuje. K pravidelnému informování žáků i rodičů ve všech oblastech výchovného poradenství slouží veřejně přístupná vývěska. VP organizačně zajišťuje kontakt s odbornými pracovišti, eviduje speciálně pedagogická a psychologická vyšetření, sleduje termíny platnosti odborných posudků (včetně posudků rediagnostických), garantuje dodržování doporučených speciálně pedagogických postupů a výchovných metod a forem práce se žáky. Spolupracuje s preventivní službou pro oblast prevence patologických jevů. Při přípravě plánů prevence byly zohledněny aktuální problémy ve škole (drobná a řešená šikana). Prevenci podporuje spektrum zájmových činností. Činnost VP je vhodným a přehledným způsobem dokladována. Důvěrné informace o žácích jsou uloženy tak, aby nemohlo dojít k jejich zneužití.

Systém výchovného poradenství má pozitivní vliv na úroveň výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh vzdělávání a výchovy v českém jazyce

Celkem bylo hospitováno v 11 hodinách. Týdenní hodinová dotace a členění na část mluvnickou, literární a slohovou odpovídá zvolenému vzdělávacímu programu. Probíraná učební látka navazovala na předcházející učivo. K přípravě a plánování kontrolované výuky přistupovali vyučující zodpovědně, cíle hodin byly stanoveny. Dostatečně si promysleli výukové postupy, méně se v přípravě zaměřili na důležitost názornosti a využití didaktické techniky. Učitelé mají přehled o žácích se specifickými vývojovými poruchami učení, ale pouze ve dvou hodinách byla práce s nimi zaznamenána.

U vyučujících bez odborné a pedagogické způsobilosti se projevovaly nedostatky ve strukturování vyučovacích jednotek a v méně vhodné volbě vyučovacích metod. Odborné chyby a chyby jazykové terminologie se objevily u některých vyučujících na prvním stupni.

Materiální a prostorové podmínky mají dobrou úroveň. Lepší, podnětné a estetické prostředí vytvořily učitelky na prvním stupni. Vhodné řady učebnic a pracovních sešitů, funkční příprava na tabuli a další pracovní materiály vyrobené učitelkami a žáky odpovídaly cílům a činnostem výuky. Na druhém stupni bylo prostředí pro výuku méně podnětné, kmenové učebny zajišťovaly standardní vybavení, didaktické pomůcky vzhledem k probíraným tématům chyběly. Žáci pracovali s učebnicemi, ve dvou hodinách využívali slovníků, nabízená možnost uplatnění nakopírovaných textů a názorných materiálů při výuce často chyběla. Audiovizuální techniku ve sledovaných hodinách nebyla použita.

Organizace výuky, užití metody a formy se lišily podle jednotlivých hodin i podle metodické erudice jednotlivých vyučujících. Hodiny byly založeny převážně na frontálních činnostech, převládala rutinní klasická výuka, při níž žáci pracovali u tabule, se sešitem či učebnicí.

Hlavními učitelskými metodami byly řízený rozhovor, výklad, v malé míře samostatná práce žáků, společná četba knihy nebo literárních ukázek. Ve dvou hodinách na prvním stupni učitelky vhodně zařazovaly diferencované úkoly, pro zpestření aplikovaly skupinové činnosti a soutěže. V dalších vyučovacích hodinách převažovaly jednotvárné činnosti, které žáky nepodněcovaly k aktivitě. Vyučující respektovali osobní tempo žáků, ale většinou zapomínali na zařazení relaxačních prvků.

Vstupní motivace měla převážně formu seznámení s cílem hodiny. Průběžné motivace k jednotlivým úkolům, pozitivního hodnocení pěknou známkou, popř. ocenění pokroku u méně nadaných žáků vyučující téměř nevyužívali. Příkladem motivovala žáky učitelka ve 2. ročníku na prvním stupni, na druhém stupni nechyběly motivační prvky v hodinách slohu.

Stanovená pravidla komunikace a interakce mezi vyučujícími a žáky nebyly vždy akceptovány. V I. třídě neměli žáci dostatečně upevněny pracovní návyky a způsoby chování, chyběl nekompromisní požadavek vyučující na plnění zadávaných pokynů. Ve IV. a V. třídě si žáci neuvědomovali, že příznivá atmosféra v hodině je závislá na dodržování dohodnutých pravidel chování a respektování pokynu učitele. V ostatních sledovaných hodinách měli při jazykové komunikaci dominantní roli vyučující, souvislé mluvní projevy byly na žácích vyžadovány sporadicky (vyjma hodin slohu). Zřídka odpovídali žáci celou větou, více využívali možnosti vlastního vyjadřování, argumentace a diskuse žáci na 1. stupni.

Hodnocení žáků bylo ve sledovaných hodinách rozdílné, často formální. Převažovalo slovní hodnocení, pouze v jedné hodině byli žáci klasifikováni. Frekvence známek v žákovských knížkách na druhém stupni byla nedostačující, klasifikace se týkala většinou písemných projevů žáků. Určité nedostatky byly zaznamenány také v závěrech hodin, v polovině zhlédnutých hodin chybělo jejich celkové zhodnocení i ohodnocení práce jednotlivců.

Průběh vzdělávání a výchovy v českém jazyce byl dobrý.

Průběh vzdělávání a výchovy v matematice

Vlastní výuka byla sledována od III. po IX. třídu. Dlouhodobé plánování má nedostatky, které se objevily při kontrolní činnosti v oblasti dodržování učebních osnov a byly již popsány výše. Příprava jednotlivých navštívených vyučovacích hodin byla většinou pečlivá, ale často se týkala jen obsahu. Stranou přípravy často zůstaly metody práce a učitelé se spoléhali na rutinní zkušenost. Minimální pozornost byla také věnována přípravě materiální podpory výuky.

Ve třídách prvního stupně se do kvality výuky negativně promítla chybějící odborná a pedagogická způsobilost vyučujících, která byla patrná zejména v některých nevhodných didaktických postupech a také v neobdobné terminologii. Drobné odborné chyby a terminologické nepřesnosti se však objevily i při výuce žáků druhého stupně.

Při výuce nebyly (s výjimkou modelů těles) využívány názorné pomůcky, žáci pracovali s nakopírovanými pracovními listy, užívali matematické tabulky a elektronické kalkulátory. V žádné z navštívených hodin nebyla využita další didaktická technika.

V organizaci výuky převažovaly hromadné formy. Nejužívanější metodou byla méně efektivní frontální práce. Nejčastěji jeden žák (někdy i učitel) řešil matematický úkol na tabuli a žáci si řešení opisovali do svých sešitů. Samostatně žáci procvičovali probrané učivo na jednoduchých příkladech. Práce ve skupinách žáků byla zorganizována ve dvou vyučovacích hodinách, v jedné účelně, ve druhé zbytečně, protože zadání prakticky neumožňovalo kooperaci mezi žáky. Aktivní činnostní učení bylo zaznamenáno pouze jednou. Organizace výuky často zapomínala na psychohygienu výuky, po žácích bylo většinou vyžadováno jednotné tempo, nebyly zařazovány žádné relaxační aktivity, práce byla zdlouhavě monotónní. Ve sledovaných hodinách nebyla výuka z žádného hlediska diferencována.

Zhruba v polovině navštívených hodin dosáhli žáci až na aplikační úroveň využití učiva. Ve zbývajících hodinách byla motivace učiteli podceněna, často byla nahrazena pouhým sdělením cíle hodiny. Interdisciplinární vazby a propojenost s praktickým využitím byly patrné ve dvou vyučovacích hodinách. V nich zřetelně zaznělo zdůvodnění, proč se žáci musí probíranou látku naučit a k čemu jim bude v praxi sloužit.

Interakce a komunikace mezi učiteli a žáky byla v různých třídách a u různých vyučujících rozdílné úrovně, převažovaly však dobré vztahy a neobjevila se žádná závažnější nekázeň. Metody práce neumožňovaly posoudit komunikační úroveň jednotlivých žáků, nebylo příliš příležitostí, aby žák mohl uplatnit svůj názor. Při hospitacích nebyli žáci zkoušeni a klasifikováni. Učitelé žáky hodnotili průběžně slovně, někteří dovedně pracovali s chybou. Pokud v časovém plánu vyučovací hodiny počítali se závěrem, ve většině případů se jednalo o pouhé shrnutí, učitelem byl zopakován průběh hodiny, ale nebyla vyhodnocena vlastní práce a výsledky žáků. Ve třech hodinách řádné ukončení výuky zcela chybělo.

Průběh vzdělávání a výchovy v matematice byl dobrý.

Průběh vzdělávání a výchovy ve fyzice

Výuka byla sledována v VI. až VIII. třídě. Všechny hodiny fyziky ve škole vyučuje neodborně učitel *chemie a základů zemědělské výroby*. Přesto po věcné stránce i odborně byla výuka bez nedostatků.

Aktuálně probírané učivo navazovalo na předcházející probrané kapitoly. Stanovené cíle byly konkrétní a odpovídaly učebním osnovám. Dlouhodobé plánování vychází z používaných učebnic, což v širším kontextu celého vzdělávacího programu vede k tomu, že nejsou potřebným způsobem respektovány potřebné mezipředmětové vztahy a vazby (např. k předmětu přírodopis apod.). Tento nedostatek se projevil i v probíhající výuce. Jinak byla aktuální příprava velmi pečlivá. Byly připraveny a použity žakovské i demonstrační pomůcky, které byly ve škole k dispozici a které byly funkční.

Výuka probíhala v kmenových třídách bez potřebného vybavení. Odborná pracovní chybí. Veškeré pomůcky se musejí do tříd přenášet. Dvojmístné lavice nejsou vhodné pro experimentování ani pro skupinovou práci.

Organizace sledované výuky měla některé nedostatky. Zvolená organizace, metody a formy výuky byly negativně poznamenány podprůměrným materiálně-technickým zázemím pro výuku tohoto předmětu. V hodinách převládá verbální projev učitele (i když je nutné poznamenat, že výklad byl vždy zajímavý, aktualizovaný, prakticky zaměřený, motivující). Do rozhovoru s učitelem se zapojovali stále stejní žáci (téměř výhradně chlapci) a bylo jich jen málo, ostatní žáci zůstávali na okraji diskuse i – případných – činností.

Interakce mezi učitelem a žáky byla bezproblémová. Hodiny probíhaly v klidu a v pohodě. Také hodnocení žáků, pokud zcela nechybělo, bylo převážně zaměřeno pozitivně.

Průběh vzdělávání a výchovy ve fyzice byl dobrý.

Průběh vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů přírodověda, chemie a přírodopis.

Výuka přírodovědy byla sledována ve vyučovacích hodinách ve IV. a V. třídě. Případná chybějící odborná a pedagogická způsobilost vyučujících neměla vliv na věcnou a odbornou správnost výuky. Přírodopis a chemie byly hospitovány ve vyučovacích hodinách v VI. až IX. třídě.

Příprava vyučujících na vyučování byla kvalitní. Projevila se v dobré návaznosti témat. Vzhledem k aktuálnímu složení třídy byly vhodně stanoveny cíle vyučovacích hodin.

Výuka probíhala v kmenových třídách a v odborné pracovně chemie, která byla jako jediná, vzhledem k cílům a činnostem, dobře vybavena a uspořádána. V hospitovaných hodinách přírodopisu byl vhodně použit zpětný projektor. Účelně byla zařazena práce s učebnicí, s přírodninami, mikroskopem, odbornou literaturou a často byly předvedeny demonstrační chemické pokusy. Materiální podpora sledované výuky měla dobrou úroveň.

Učitelé upřednostňovali frontální vedení výuky. Žáci získávali poznatky převážně verbálním působením učitelů, za pomoci názorných pomůcek, nebo prováděním vlastních chemických důkazů. V případě potřeby učitelé pomáhali těm žákům, kteří jejich pomoc potřebovali. Aktivita žáků byla rozdílná v závislosti na ročnících a uplatňovaných vyučovacích metodách. Efektivní uplatnění skupinové práce neproběhlo v žádné sledované vyučovací hodině. Učitelé, zpravidla změnou pracovního tempa, vhodně zareagovali na únavu žáků.

Vstupní motivace byla převážně nahrazena sdělením programu hodiny. Průběžnou motivaci, interakci a komunikaci se žáky ovlivňovaly osobnostní vlastnosti jednotlivých vyučujících. Učitelé využívali dříve získané znalosti žáků, vždy se snahou o motivaci k navazujícímu učivu. Učivo bylo aktualizováno vlastními prožitky žáků. V průběhu hodin bylo vhodně pamatováno na mezipředmětové vztahy. Zájem žáků o probíranou látku byl zřetelný. Týmová spolupráce žáků, vzhledem k výše zmíněnému způsobu výuky, nebyla možná.

Výuka probíhala v dobré pracovní atmosféře. Žáci v některých hodinách nerespektovali daná pravidla chování. Možnost vyjadřování vlastního názoru, argumentace a diskuse zůstaly nevyužity, rozvoji komunikativních dovedností nebyl dán dostatečný prostor. Žáci zřídka odpovídali celou větou. Učitelé neopravovali jejich nespisovné vyjadřování.

Ve většině zhlédnutých hodin vyučující chválili a oceňovali výkony žáků a povzbuzovali je. Pouze výjimečně byli žáci klasifikováni. Jen učitelka přírodopisu provedla v závěru sledované hodiny celkové shrnutí, ale bez adresného zhodnocení práce žáků. V ostatních sledovaných vyučovacích hodinách shrnující a hodnotící závěr chyběl. Možnost sebehodnocení žáka nebyla využita.

Průběh vzdělávání a výchovy ve skupině přírodovědných předmětů přírodověda, chemie a přírodopis byl hodnocen jako dobrý.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Vedení školy si zjišťuje výsledky vzdělávání interními kontrolními nástroji, kterými jsou běžně plánované písemné práce z českého jazyka a matematiky. Využívány jsou také některé komerční testy pro vybrané žáky 9. ročníku – budoucí studenty maturitních oborů středních škol. Tento vzorek žáků je neúplný a nemůže vypovídat o úrovni výsledků celého populačního ročníku. Testy si škola vyhodnocuje sama, nemá srovnání s výsledky podobných škol. Nesystematicky (většinou na základě sdělení žáků) jsou sledovány také výsledky žáků po jejich odchodu do středních škol. Trvale škola vyhodnocuje účast a umístění žáků v různých soutěžích.

Zjištěné výsledky jsou projednávány v pedagogické radě.

Celkové hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy ve všech sledovaných předmětech

Průběh vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech byl celkově hodnocen jako dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Základní údaje uvedené v *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jsou v souladu* s údaji ve *Zřizovací listině* této školy.
- Škola pořádá další aktivity pro žáky i obec: *Klub mladého diváka* (43 žáků), tradiční besídky a oslavy spojené s různými svátky, slavnostní rozloučení s vycházejícími žáky, prodejní výstavy knih, sběr kaštanů a žaludů pro *Myslivecké sdružení Hradešín*, kulturní vystoupení pro přestárlé občany v místním sanatoriu, exkurze, výstavy.
- V prvním pololetí letošního školního roku byla ve škole udělena výchovná opatření k posílení kázně (napomenutí třídního učitele, důtky třídního učitele nebo ředitele školy). Ředitel školy a třídní učitelé oznámili důvody těchto udělených opatření prokazatelným způsobem zákonným zástupcům žáků.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení* (MŠMT, čj. 11 585/03-21, 23. ledna 2003, s účinností od 1. ledna 2003)
2. *Zřizovací listina a Statut* (starostka obce, bez čj., bez data vydání, s účinností od 1. ledna 2003)
3. *Učební plán* (interní materiál ředitele, bez čj., bez data vydání)
4. *Výkaz Škol (MŠMT) V3-01* (ředitel, ke dni 30. září 2003)
5. *Rozvrh hodin pro školní rok 2003/2004*
6. *Povinně volitelné předměty* (ředitel, bez čj., pro šk. r. 2003/2004)
7. *Zájmové útvary* (ředitel, bez čj., pro šk. r. 2003/2004)
8. *Další aktivity školy* (ředitel, bez čj., bez data vydání)
9. *Vnitřní řád školy* (ředitel, bez čj., 3. září 2003, s účinností od 1. září 2003)
10. *Školní řád ZŠ Škvorec* (ředitel, bez čj., bez data vydání)
11. *Koncepce rozvoje Základní školy Škvorec* (ředitel, bez čj., bez data vydání)
12. *Plán výchovného poradce* (ředitel, bez čj., pro šk. r. 2003/2004)
13. *Plán prevence proti šikaně* (ředitel, bez čj., pro šk. r. 2003/2004)
14. *Program protidrogové prevence* (protidrogová koordinátorka, bez čj., pro šk. r. 2003/2004)
15. *Výsledky rozmístění vycházejících žáků* (výchovná poradkyně, pro šk. r. 2003/2004)
16. *Výroční zpráva o činnosti školy* (ředitel, bez čj., bez data vydání)
17. *Organizační řád* (ředitel, bez čj., ze dne 3. září 2003)
18. *Kritéria pro přiznání osobního příplatku a mimořádných odměn* (ředitel, bez čj., bez data vydání)
19. *Personální dokumentace všech pedagogických pracovníků* (podle stavu ke dni kontroly)
20. *Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2003/2004*
21. *Třídní knihy* (školní roky 2002/2003, 2003/2004)
22. *Vzorek žákovských knížek a sešitů školního roku 2003/2004*
23. *Oznámení o udělení výchovných opatření* (pro školní rok 2003/2004)
24. *Plán kontrolní činnosti ve školním roce 2003/2004* (ředitel, bez čj., bez data vydání)
25. *Časově-tematické plány sledovaných předmětů* (učitelé předmětů, platnost pro šk. r. 2003/2004)
26. *Sebeevaluační činnost ZŠ Škvorec, okres Praha – východ - školní rok 2003/2004* (ředitel, bez čj., bez data vydání)
27. *Inspekční zprávy* (ČŠI, čj. 033 085/99-2712, ze dne 13. května 1999, ČŠI, čj. 035 134/99-2158, ze dne 21. září 1999)
28. *Protokoly o kontrole* (ČŠI, čj. 033 086/99-2712, ze dne 13. května 1999, ČŠI, čj. 035 135/99-2158, ze dne 21. září 1999)
29. *Dotazník pro ředitele školy před inspekcí* (ředitel, květen 2004)

30. *Předinspekční dokumentace ČŠI* (ředitel, květen 2004)

ZÁVĚR

Personální podmínky pro výuku sledovaných předmětů ve třídách prvního stupně nejsou nejlepší, učitelé – až na jedinou výjimku – jsou buď učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů pro 2. stupeň základní školy nebo jsou nekvalifikovaní. Tato skutečnost se negativně promítla zejména do organizace, metod a forem výuky a projevila se také v dílčím překračování učebních osnov českého jazyka a matematiky. Výuka ve třídách 2. stupně je převážně zajištěna učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí nebo učiteli, kteří splňují alespoň podmínku pedagogické způsobilosti.

Materiální podmínky školy jsou na průměrné úrovni, vybavení kabinetu fyziky je chudé a je omezujícím faktorem při plnění vzdělávacího programu tohoto předmětu v jeho dovednostních, činnostních složkách. Možnosti, které škola v této oblasti má v ostatních sledovaných předmětech, však byly ve sledované výuce využity málo. Výuka byla často nenázorná. Didaktická technika (včetně techniky výpočetní) nebyla – až na jedno použití zpětného projektoru a běžné užívání elektronických kalkulátorů – využita.

Organizace výuky má zvláštní uspořádání pro žáky II. až IV. třídy, kteří mají své kmenové třídy v budově v Třebosticích, ale vyučují se v některých dnech také v budově ve Škvorci, do níž se musejí přemístit buď autobusem či pěšky. Organizace je podřízena úvazkům a rozvrhu hodin učitelů a také organizaci stravování ve školní jídelně Škvorec.

Průběh vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, matematika, přírodověda, fyzika, přírodopis a chemie byl sledován celkem v 29 hodinách. Velmi dobře byla hodnocena výuka ve II. třídě, inspekcí sledovaná kritéria v ostatních třídách byla hodnocena převážně jako dobrá, četnost pozitivních a negativních poznatků byla zhruba v rovnováze. Největším kladem je patrná snaha školy o vytváření pozitivního vztahu učitelů k žákům a žáků ke škole. Největším nedostatkem výuky byla jednotvárnost forem a metod práce, omezené využívání materiálního vybavení školy, nepostačující úroveň motivace a nedostatek průběžného hodnocení a sebehodnocení žáků.

Poslední komplexní inspekce, která proběhla ve škole ve dnech 10. – 13. května 1999 podle tehdy platné metodiky, upozornila na některé nedostatky. Většina nedostatků byla odstraněna do následné inspekce v září téhož roku. Přetrvávajícím nedostatkem je „přeplňování“ učebních osnov ve třídách 1. stupně, které souvisí se spíše povrchní kontrolní činností ředitele v této oblasti. Ve výuce také stále přetrvávají méně efektivní formy práce bez kvalitní materiální podpory.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Zdeňka Fadrná	Fadrná v.r.
Členové týmu	Mgr. Helena Zahradníčková	Zahradníčková v. r.
	RNDr. Antonín Smrž	Smrž v.r.

Další zaměstnanci ČŠI Ing. Jana Strnadová

V Kutné Hoře dne 21. června 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 25. června 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Jan Krásný	J. Krásný v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Mgr. Zdeňka Fadrná, Komenského nám. 6, 284 01 Kutná Hora. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-07-15	c2-1077/04-2050/2
Zřizovatel – Obec Škvorec	2004-07-15	c2-1077/04-2050/3
Rada školy	není zřízena	

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.